

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
Історико-краєзнавча та пам'яткоохоронна діяльність на Правобережній
України кінця XVIII – початку XX століття
підготовки бакалавра
спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
освітньо-професійної програми Середня освіта. Історія, правознавство

Луцьк – 2021 р.

Силабус навчальної дисципліни «Історико-краєзнавча та пам'яткоохоронна діяльність на Правобережній Україні кінця XVIII – початку XX століття» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія); за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Історія, правознавство. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 30 с.

Розробник: Кінд-Войтюк Наталія Василівна, кандидат історичних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології

протокол № 1 від 3 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри   *ВК*   (проф. Баран В. К.)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка;014 Середня освіта (Історія); Середня освіта. Історія, правознавство.	вибіркова
		Рік навчання: 3
		Семестр: 6-ий
		Лекції: 40 год.
		Практичні: 32 год.
		Самостійна робота: 68 год.
Кількість годин/кредитів 150/5		
ІНДЗ: є		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП Кінд-Войтюк Наталія Василівна

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання кандидат історичних наук

Посада доцент кафедри історії України та археології

Контактна інформація Kind-Voytyuk.Nataliya@vnu.edu.ua

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

Мета спецкурсу – висвітлити передумови, закономірності, обставини і зміст початків наукового вивчення різних періодів історії та історико-культурних пам'яток Правобережної України, а саме Київщини, Волині і Поділля, впродовж кінця XVIII – початку XX століття. На прикладі конкретних історичних праць, а також діяльності низки регіональних та місцевих історико-пам'яtkознавчих товариств, музейних закладів довести, що історичні дослідження Правобережної України, у вказаний період накопичили значний фактологічний матеріал, заклали міцний фундамент подальшого вивчення регіону.

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- дослідити передумови, закономірності, обставини і зміст початків наукового вивчення різних періодів історії та історико-культурних пам'яток Правобережної України, а саме Київщини, Волині і Поділля, впродовж кінця XVIII – початку XX століття;
- охарактеризувати наукову діяльність українських і польських дослідників з вивчення історії та пам'яток Київщини, Волині і Поділля.
- вивчити діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва, Історичного товариства Нестора-літописця, Петербурзької археологічної комісії і Московського археологічного товариства у дослідженнях історичного минулого і пам'яток Правобережної України;
- проаналізувати застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття .
- описати науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України;

- формувати у студентів уміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні процеси, події та явища;
- виховувати у студентів почуття патріотизму, пошани до історичного минулого українського народу, його культури та пам'яток старовини.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- передумови, закономірності, обставини і зміст початків наукового вивчення різних періодів історії та історико-культурних пам'яток Правобережної України, а саме Київщини, Волині і Поділля, впродовж кінця XVIII – початку XX століття.
- базові поняття курсу.
- зміст наукових категорій, що стосуються теми;
- основні джерела курсу;
- найважливіші наукові праці, присвячені теми.

вміти :

- користуватися історичною термінологією;
- аналізувати історичні події та факти, давати власну оцінку діяльності історичних осіб;
- користуватись історичними джерелами, опрацьовувати наукову літературу;
- узагальнювати конкретно-історичний матеріал;
- застосовувати набуті знання, вміння і навички у практичній, науковій та педагогічній роботі.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність продукувати наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі дослідницької та професійної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження у галузі гуманітарних наук.

Загальні компетентності (ЗК) 1. Грунтовні знання теоретико-прикладних засад гуманітарних наук.

2. Здатність ініціювати та проводити оригінальні наукові дослідження, виокремлювати актуальні наукові проблеми, здійснювати пошук та критичне аналізування інформації.

3. Здатність продукувати інноваційні конструктивні ідеї, застосовувати нестандартні підходи до аналізу складних і нетипових суспільних процесів.

4. Усвідомлення необхідності перманентного навчання та здатність самовдосконалюватись впродовж життя.

5. Уміння виявляти ораторську майстерність, вести наукову бесіду та дискусію за широким колом загальних суспільних та спеціальних наукових проблем, аргументовано обґрунтовувати власну позицію.

6. Здатність бути цілеспрямованим, наполегливим, старанним та усвідомлювати соціально-моральну відповідальність за одержані наукові результати.

7. Здатність раціонально планувати та розподіляти власний час, самостійно проводити наукові дослідження, взаємодіяти у колективі та виявляти лідерські здібності при виконанні наукових проектів.

Фахові компетентності (ФК)

1. Грунтовні знання теоретичних та методологічних засад розвитку історичної науки, історичних шкіл та методологій.

2. Грунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження суспільно-політичних, соціально-економічних явищ та процесів.

3. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

4. Збирання, опрацювання та критика наукових джерел інформації з історії.

5. Здатність до побудови тлумачно-інтерпретативних схем історичного наративу, що передбачає створення нових цілісних знань.

6. Знання і розуміння спеціалізованої історичної предметної області і професії, виявлення та розуміння причинно-наслідкових зв'язків.
7. Розуміння специфіку розвитку людства у дописемний період його історії.
8. Знати інформаційний потенціал археологічних джерел, специфічні прийоми їх здобування та використання.
9. Розуміння взаємозв'язків історичного розвитку та еволюції навколишнього середовища.
10. Уміння вести наукову дискусію із врахуванням позиції опонента, різних національних і культурних фонів.
11. Знання принципів археографічної, архівної та музейної роботи, правил збереження та експонування музейних предметів.
12. Знання основних принципів та підходів до охорони національної та світової культурної спадщини.
13. Готовність до викладацької діяльності. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін.

Програмні результати навчання

1. Здатність продемонструвати глибокі знання історичних та сучасних тенденцій розвитку людської цивілізації.
2. Здатність продемонструвати глибокі знання вітчизняної і зарубіжної історіографії з різних історичних проблем.
3. Здатність продемонструвати глибокі знання теоретико-прикладних засад розгляду широкого спектру історичних явищ.
4. Здатність продемонструвати глибокі знання і розуміння класичної та сучасної методологічно-методичної бази досліджень суспільно-політичних, соціально-економічних та культурних явищ і процесів.
5. Здатність продемонструвати розуміння процесу наукового пізнання та психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності.
6. Визначити взаємозалежності глобалізаційних процесів, міжнаціональних і міжетнічних відносин.

7. Застосовувати одержані знання з різних предметних сфер історичної науки для формулювання та обґрунтування нових теоретичних положень і практичних рекомендацій у конкретній області історичного дослідження.
8. Інтегрувати та застосовувати одержані знання з різних міжпредметних сфер у процесі розв'язання теоретико-прикладних завдань у конкретній області історичного дослідження.
9. Обирати і застосовувати інструментарій наукового дослідження при здійсненні теоретичних й емпіричних історичних досліджень.
10. Уміння проводити наукові дослідження на засадах виокремлення актуальних наукових проблем, визначення цілей та завдань, формування та критичного аналізу інформаційної бази, обґрунтування матеріалів дослідження та формулювання авторських висновків і пропозицій.
11. Здійснювати моделювання та діагностування різних процесів та явищ суспільного життя.
12. Вести наукову бесіду та дискусію рідною та іноземною мовою на належному науковому рівні, презентувати результати наукових досліджень в усній та письмовій формі.
13. Уміння організувати діяльність по збереженню історичної пам'яті та охороні матеріальної й нематеріальної культурної спадщини.
14. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.
15. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.
16. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.
17. Здатність усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

1. передумови, закономірності, обставини і зміст початків наукового вивчення різних періодів історії та історико-культурних пам'яток Правобережної України, а саме Київщини, Волині і Поділля, впродовж кінця XVIII – початку XX століття.
2. базові поняття курсу.
3. зміст наукових категорій, що стосуються теми;
4. основні джерела курсу;
5. найважливіші наукові праці, присвячені темі.
вміти :
6. користуватися історичною термінологією;
7. аналізувати історичні події та факти, давати власну оцінку діяльності історичних осіб;
8. користуватись історичними джерелами, опрацьовувати наукову літературу;
9. узагальнювати конкретно-історичний матеріал;
10. застосовувати набуті знання, вміння і навички у практичній, науковій та педагогічній роботі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лек.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Історико-краєзнавча та пам'яткоохоронна діяльність Правобережній Україні кінця XVIII – першої половини XIX століття.				
ма 1. Вступна лекція. Джерела й наукова література до вивчення спецкурсу.	6	2	2	2
ма 2. Теоретичні засади вивчення і збереження історичних пам'яток	6	2	2	2

Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.				
ма 3.Загальноросійські археологічні з'їзди – важливий етап у розвитку історичного пам'яткознавства Правобережної України.	6	2	2	2
ма 4.Польські дослідники першої половини XIXст. про історію і пам'ятки Київщини, Волині і Поділля.	6	2	2	2
ма 5.Петербурзька археологічна комісія і Московське археологічне товариство у дослідженнях історичного минулого і пам'яток Правобережної України.	6	2	2	2
Тема 6.М. Іванішев – дослідник пам'яток Правобережної України. Діяльність Історичного товариства Нестора-літописця .	6	2	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	12	12	12
Змістовий модуль 2. Історико-краєзнавчіта пам'яткоохоронні дослідження на Правобережній Україні другої половини XIX — початку XXстоліття.				

Тема 7.В. Антонович – дослідник історії і пам'яток Правобережної України.	6	2	2	2
Тема 8.Музейні заклади Правобережної України історичного профілю.	6	2	2	2
Тема 9.Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов.	6	2	2	2
Тема 10.Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва.	6	2	2	2
Тема 11.Методика викладання застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.	6	2	2	2
Тема 12.Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України .	6	2	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	36	12	12	12
Усього годин	72	24	24	24

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) - написання роботи на одну з вказаних тем на основі аналізу документальних джерел та наукової

літератури. Вимоги: а) титульна сторінка; б) план; в) вступ; г) виклад основного матеріалу згідно пунктів плану; д) висновки; є) список використаних джерел. Обсяг ІНДЗ має складати 10-15 сторінок друкованого тексту. Форма контролю — співбесіда.

Тематика ІНДЗ.

Тема 1. Вступна лекція. Джерела й наукова література до вивчення спецкурсу. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 2. Теоретичні засади вивчення і збереження історичних пам'яток Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 3. Загальноросійські археологічні з'їзди – важливий етап у розвитку історичного пам'яткознавства Правобережної України.(2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 4. Польські дослідники першої половини XIX ст. про історію і пам'ятки Київщини, Волині і Поділля. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 5. Петербурзька археологічна комісія і Московське археологічне товариство у дослідженнях історичного минулого і пам'яток Правобережної України. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 6. М. Іванішев – дослідник пам'яток Правобережної України.

Діяльність Історичного товариства Нестора-літописця.(2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 7. В. Антонович – дослідник історії і пам'яток Правобережної України .
(2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 8. Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 9. Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва. (2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 10. Застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття .(2 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 11. Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України (4 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Опрацювати перелік понять і термінів.

Історична пам'ятка, історичне пам'яткознавство, археологічні з'їзди, культурна спадщина, реконструкція, музей, давньосховище, архів, церковно-археологічне товариство, інвентаризація, етнографічна експедиція, історико-пам'яткознавчі праці.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Питання модульної контрольної роботи.

- Теоретичні засади вивчення і збереження історичних пам'яток Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.

- Загальноросійські археологічні з'їзди – важливий етап у розвитку історичного пам'яткознавства Правобережної України.
- Польські дослідники першої половини XIX ст. про історію і пам'ятки Київщини, Волині і Поділля.
- Петербурзька археологічна комісія і Московське археологічне товариство у дослідженнях історичного минулого і пам'яток Правобережної України.
- М. Іванішев– дослідник пам'яток Правобережної України.
- Діяльність Історичного товариства Нестора-літописця .
- В. Антонович – дослідник історії і пам'яток Правобережної України .
- Музейні заклади Правобережної України історичного профілю.
- Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов.
- Становлення історичного пам'яткознавства Волині, Холмщини і Підляшшя.
- Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва.
- Застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.
- Історія Правобережної України у працях дослідників XIX – початку XX ст.
- Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України .
- Участь М. Іванішева у систематизації „Архива Юго-Западной Руси”.
- Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов.
- Наукова діяльність А. Прахова.
- Створення Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва та його керівний склад.
- Застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.

- Історія Правобережної України у працях дослідників ХІХ – початку ХХ ст.
- П. Батюшков.М. Петров.
- О. Дверницький.
- О. Левицький.М. Тучемський.
- О. Фотинський
- Г. Павлуцький.
- Ф. Вовк Т. Стецький.
- С. Кардашевич.Альбоми Г. Пейєра та Н. Орди.
- Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України.
- Наукові розвідки російських науковців з історичного пам'яткознавства Правобережної України.
- Місцеві шанувальники старовини – аматори з охорони культурної спадщини України.

VI. Політика оцінювання

Складанню модульного контролю передують відпрацювання “н” та “2”.

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (як-от лікарняний). Студенти подають для оцінювання лише результати власної роботи. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту лише за умови дотримання коректного показника запозичень (не більше 20 %). Списування під час контрольних робіт та іспитів / заліків заборонені (у т. ч. через використання мобільних пристроїв). Технічні засоби можуть бути застосовані лише за необхідності цитування джерел. Відвідування занять є обов'язковим компонентом, який враховується при проведенні підсумкового оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових конференціях) навчання може відбуватися у on-line за погодження з керівником курсу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому студент може отримати до 60 балів залежно від повноти та обґрунтованості відповідей. У ході складання заліку студент має дати відповідь на три питання. Якщо під час проходження курсу студент набрав щонайменше 60 балів, то він має право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою, яка відповідає кількості набраних балів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання— залік.

Питання для підсумкового контролю.

- Теоретичні засади вивчення і збереження історичних пам'яток Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.
- Загальноросійські археологічні з'їзди – важливий етап у розвитку історичного пам'яткознавства Правобережної України.
- Польські дослідники першої половини XIX ст. про історію і пам'ятки Київщини, Волині і Поділля.
- Петербурзька археологічна комісія і Московське археологічне товариство у дослідженнях історичного минулого і пам'яток Правобережної України.
- М. Іванішев– дослідник пам'яток Правобережної України.
- Діяльність Історичного товариства Нестора-літописця .
- В. Антонович – дослідник історії і пам'яток Правобережної України .
- Музейні заклади Правобережної України історичного профілю.
- Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов.
- Становлення історичного пам'яткознавства Волині, Холмщини і Підляшшя.
- Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва.

- Застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.
- Історія Правобережної України у працях дослідників XIX – початку XX ст.
- Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України .
- Участь М. Іванішева у систематизації „Архива Юго-Западной Руси”.
- Дослідник історії і пам'яток Правобережної України А. Прахов.
- Наукова діяльність А. Прахова.
- Створення Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва та його керівний склад.
- Застосування реконструктивних робіт для збереження пам'яток зодчества Правобережної України кінця XVIII – початку XX століття.
- Історія Правобережної України у працях дослідників XIX – початку XX ст.
- П. Батюшков.М. Петров.
- О. Дверницький.
- О. Левицький.М. Тучемський.
- О. Фотинський
- Г. Павлуцький.
- Ф. Вовк Т. Стецький.
- С. Кардашевич.Альбоми Г. Пейера та Н. Орди.

- Науково-пошукові експедиції вчених і місцевих шанувальників історичної старовини по губерніях Правобережної України.
- Наукові розвідки російських науковців з історичного пам'яткознавства Правобережної України.
- Місцеві шанувальники старовини – аматори з охорони культурної спадщини України.

VI. Шкала оцінювання

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (макс - 40 балів)		Модульний контроль (макс – 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
12 балів як середнє арифм. + 3 бали за активність	12 балів як середнє арифм.+ 3 бали за	10	30	30
100				

	активність				
--	------------	--	--	--	--

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 2 бали додаються, якщо на 50% практичних чи семінарських занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 1 бали додаються, якщо на 25 % практичних чи семінарських занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику

		Відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом,

		користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічний-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує

		прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію

	12	<p>Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах</p>
--	----	--

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Добре	
75 - 81		
67 -74	Задовільно	

60 - 66		
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Велика Волинь: Минуле й сучасне. Матеріали міжнародної наукової конференції, жовтень 1994 р.- Хмельницький-Ізяслав-Шепетівка:Б.в., 1994. С. 417.
2. Гаврилюк С. Археологічні з'їзди і Волинь. Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових статей. Чернівці: Золоті литаври, 1999. Том 3. С.212-216.
3. Гаврилюк С. Архітектурні пам'ятки Волині, Холмщини і Підляшшя в описах польських дослідників (перша половина XIX ст.). Europa bez granic: wyzwanie dla oświaty wielokulturowej. – Ryki: Wyższa Szkoła Umiejętności Pedagogicznych i Zarządzania, 2004. S. 117-123.
4. Гаврилюк С. Архітектурні пам'ятки міста Острога як об'єкти вивчення та збереження Острогіана в Україні і Європі: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму “Велика Волинь”, 29-30 червня 2001 р. – Т.23 / Ред. кол.: Журко О.І. (наук. редактор) та ін. – Старокостянтинів: Хмельницька міська друкарня, 2001. С. 339-348.
5. Гаврилюк С. В. Заходи Московського Археологічного товариства з вивчення та збереження волинських пам'яток. Матеріали IV Буковинської Міжнародної історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 125-річчю заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 5 жовтня 2000 р., Чернівці. Чернівці: Золоті литаври, 2001. С.392-397.

6. Гаврилюк С. В. Історичне пам'яткознавство Волині ХІХ - початку ХХ ст. (За документами Рукописного архіву Інституту історії Матеріальної культури Російської Академії наук). Архіви України. 2002. № 4-6. С. 207-217.
7. Гаврилюк С. Вивчення й збереження волинських старожитностей Київським товариством охорони пам'яток старовини і мистецтва. Питання історії України: Збірник наукових статей. – Чернівці: Золоті литаври, 1998. Т.2. С.279-290.
8. Гаврилюк С. Відновлення церкви Св.Василія в Овручі на початку ХХ ст. Історія міст і сіл Великої Волині: Науковий збірник “Велика Волинь”: Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині. Т. 25. Ч.2 / Голов. ред. М. Ю.Костриця. – Житомир: ПП М.Г.Косенко, 2002. С.87-93.
9. Гаврилюк С. Волинь у дослідженнях Історичного товариства Нестора-літописця. Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Історичні науки. 2000. № 1. Луцьк: Вид-во Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 2000. – С.45-50.
10. Гаврилюк С. Діяльність православних церковних братств Волині у ХІХ столітті. Науковий вісник ВДУ: Журнал Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Історія. 1997. № 2. Луцьк: Вид-во Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 1997. С.40-42.
11. Гаврилюк С. Документи Державного архіву Волинської області про заходи щодо відбудови Успенського собору у Володимирі-Волинському. Архіви – скарбниця людської пам'яті: Науковий збірник “Велика Волинь”: Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині. Т.26. / Голов. ред. М.Ю.Костриця. – Житомир: “Волинь”, 2002. С. 58-61.

12. Гаврилюк С. Документи Державного архіву Волинської області про заходи щодо відбудови Успенського собору у Володимирі-Волинському. Архіви – скарбниця людської пам'яті: Науковий збірник “Велика Волинь”: Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині. Т.26. / Голов. ред. М.Ю.Костриця. Житомир: “Волинь”, 2002. С.58-61.
13. Гаврилюк С. Зародження і перші кроки археологічних досліджень Волинської губернії. Науковий вісник ВДУ: Журнал Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Історичні науки. 1998. № 1. Луцьк: Вид-во Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 1998. С.119-122.
14. Гаврилюк С. Краєзнавча й екскурсійна діяльність церковних братств Волині наприкінці ХІХ ст. З історії вітчизняного туризму: Збірник наукових статей. К.: Б.в., 1997. С.39-44.
15. Гаврилюк С. Культурний аспект у формуванні і подоланні українсько-польських стереотипів. Stereotypy narodowościowe na pograniczu: Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej odbytej 16-17 października 2000 r. w Rzeszowie / Pod red. W. Bonusiaka. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2002. – S.52-62.
16. Гаврилюк С. Культурний аспект у формуванні і подоланні українсько-польських стереотипів. Stereotypy narodowościowe na pograniczu: Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej odbytej 16-17 października 2000 r. w Rzeszowie / Pod red. W. Bonusiaka. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2002. S.52-62.
17. Гаврилюк С. Пам'яткознавча проблематика на сторінках православного часопису “Холмская церковная жизнь”. Історія релігій в Україні: Праці ХІ-ї міжнародної наукової конференції (Львів, 16-19 травня 2001 року). Книга І. Львів: Логос, 2001. С.170-175.

18. Гаврилюк С. Реконструкція пам'яток церковної архітектури Волині у другій половині XIX – на початку XX ст. Літопис Волині. 2008. Ч. 4. С. 13–17.
19. Гаврилюк С. Роль владики Модеста у налагодженні історико-краєзнавчої і пам'яткоохоронної роботи на Холмщині, Підляшші та Волині (друга половина XIX – початок XX ст.). Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Історичні науки. 2000. № 3. – Луцьк: Вид-во Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 2000. С. 12-16.
20. Гаврилюк С. Формування документально-археографічної бази історичного волинезнавства. Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету [ВДУ ім. Лесі Українки]. 1999. Вип.4. Луцьк: Вид-во Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 1999. С.160-165.
21. Гаврилюк С. Церковно-археологічний музей при Холмському Свято-Богородицькому братстві. Історія релігій в Україні: Праці XII-ї міжнародної наукової конференції (Львів, 20-24 травня 2002 року). Книга I. Львів: Логос, 2002. С.93-98.
22. Жилюк С.І., Костриця М.Ю. Монастирі Волині: Історико-краєзнавчий нарис. Житомир: М.А.К. Лтд, 1996. С. 37.
23. З історії української реставрації / За ред. В. Тимофієнка, упор. В. Отченашенко, А. Антонюк. К.: Українознавство, 1996. С. 75
24. Кінд-Войтюк Н. Польське товариство приятелів науки в Луцьку: становлення та діяльність. Старий Луцьк. Науково-інформаційний збірник. Випуск XVII. Луцьк: видавництво «Терези». 2021. 422 с. С. 130-139.
25. Кінд-Войтюк Н. В. Історія Волині у науковій спадщині митрополита Анатолія Дублянського. Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минушина, сучасність, майбуття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з

- міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу; 28 листопада, м. Володимир-Волинський / упоряд., головний редактор Б. Жулковський. Луцьк: Вежа –Друк, 2019. 532 с. С. 165-167.
26. Кінд-Войтюк Н. Джерела з вивчення історії і охорони пам'яток на Волині у 1920-х – 1930-х роках. Краєзнавство. 2019. № 4. С.134-143.
27. Крощенко Л., Осадчий Є. Реконструкція Святогірського монастиря на Волині. Пам'ятки України. 1997.№1.С. 57.
- 28.Кушпетюк О. Вітчизняна історіографія про перші музеї Волинської губернії. Україна, українці, українознавство у ХХ ст. в джерелах і документах: Збірник наукових праць. У 2-х частинах. К.,1999.- Ч.1.- С.102-105.
- 29.Кушпетюк О. Звіти Городоцького музею барона Ф.Штейнгеля – джерело вивчення історії одного з перших музеїв Волинської губернії. Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету. Випуск 3. Луцьк, 1998. С.77-79.
- 30.Кушпетюк О. Історико-краєзнавча діяльність братства імені князів Острозьких. Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей історичного факультету. Випуск 4.- Луцьк, 1999. С.26-30.
- 31.Кушпетюк О. Історико-краєзнавча діяльність музею при Товаристві дослідників Волині. Житомирщина на зламі тисячоліть: Науковий збірник “Велика Волинь”: Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині.- Т.21 /Відп. редактор М.Ю.Костриця. Житомир, 2000. С.33-35.
- 32.Кушпетюк О. Історичні пам'ятки в експозиціях волинських давньосховищ кінця ХІХ – початку ХХ ст. Питання історії нового та новітнього часу: Збірник наукових статей. Випуск 7.- Чернівці, 2000.254-261.
- 33.Кушпетюк О. Микола Федотович Біляшівський і волинське музейництво. Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. № 1. Луцьк, 2000. С.96-100.

34. Кушпетюк О. Музеї Волинської губернії – осередки збереження культурних надбань українського народу. Етнос. Культура. Нація: Матеріали міжнародної наукової конференції 29-31 жовтня 1998 року. Дрогобич, 1999. С.243-247.
35. Кушпетюк О. Наукові експедиції (екскурсії) музейних закладів ХІХ – початку ХХ ст. по вивченню історії та старожитностей Волині. Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових статей. Чернівці, 1999. Том 3. С.221-225.
36. Левицкий О. Владимир-Волынское братство (По поводу его первого годовичного отчета). Киевская старина. 1889. Т.ХХУ С. 28
37. Левицкий О. История одного древнего Волынского храма. К.: Типография Императорского университета Св. Владимира Акц. общ. Н.Т. Корчак-Новицкого, 1903. 21 с.
38. Логвин Н. До історії реставрації пам'яток в Україні кінця ХІХ – початку ХХ ст. Архітектурна спадщина України.- Вип.3. 4.1. Питання історіографії та джерелознавства української архітектури / За ред. В. Тимофієнка. - К.: Українознавство, 1996. С. 194.
39. Роде наш красний... Волинь у долях краян та людських документах. Т.3. Луцьк: Ред.-видавн. відділення “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. С.251-264.
40. Становлення й розвиток історичного пам'яткознавства Волині, Холмщини і Підляшшя (ХІХ - початок ХХ ст.) . Автореф. дис... д-ра іст. наук: 07.00.01 Чернівці, 2003. 39 с.